

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/11568-21

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.06.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	22/2026	15.06.2026

Søknad om dispensasjon for organisert ferdsel i Børgefjell mars 2027 - Lengetur - Tor-Gunnar Skibakk

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftenes § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte skiturer i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 28. mars 2027.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 16 personer inkl. guider og inkl. to praksisplasser for studenter som tar guide-utdanning.
- Turene skal kun gjennomføres på følgende traseer, og kan gås i begge retninger:
 - Tomasvatn, Orrekskardet, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkanvatnet, Tiplingan og Stolvollen/Sjånes
 - Tomasvatn, Dorekskardet, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkanvatnet, Tiplingan og Stolvollen/Sjånes
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkanvatnet, Måsskardvatnet, Simskardet
 - Tomasvatn, Jengelen, Gaukaren, Store Kjukkanvatnet, Legdvatnet og Øyum i Susendal
- Arrangør og deltakende guider må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal nasjonalparkforvaltningen orienteres på epost.
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte v/Mats Joma kontaktes for å få oversikt om det finnes tamrein i de aktuelle traseer, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse

Gjennomføring av tiltaket innenfor rammen av dispensasjonen med gitte vilkår strider ikke mot vernevedtakets formål og påvirker ikke verneverdiene nevneverdig. De angitte vilkårene anses å ha

en saklig sammenheng med verneformålet og de hensyn som der skal ivaretas, og kan ikke sies å fremstå som særlig tyngende

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk søker dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2027.

Hi North (tidligere Naturlige Helgeland AS) har hatt tilsvarende dispensasjon tidligere år, og har benyttet Lengetur som samarbeidspartner ved gjennomføring av turene. Fra 2024 har ikke Hi North deltatt som arrangør, som følge av endret fokus i virksomheten. Lengetur fikk innvilget tilsvarende dispensasjon for å gjennomføre to organiserte turer i 2024, 2025 og 2026, og det søkes nå om dispensasjon for mars 2027. I praksis er det gjennomført en tur per år i perioden Lengetur har hatt slik dispensasjon.

Det planlegges 2 skiturer med 4 overnattinger i telt. Turene skal ha 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Det søkes om to ekstra deltagere for å ha med studenter som tar guide-utdanning på høyskolenivå. Dette betyr at det totalt kan bli 16 personer som gjennomfører turen. For ytterligere opplysninger vises det til søknad fra Lengetur

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som **ikke** skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødig forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødig forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelser fra før.

I henhold til forvaltningsplanens generelle retningslinjer for saksbehandling skal berørte reinbeitedistrikt gis anledning til å uttale seg i saker om organisert ferdsel før vedtak fattes. Det omsøkte tiltaket er planlagt gjennomført i mars, som er en sårbar periode for tamrein med hensyn til beitetilgang og forstyrrelser. Reinbeitedistriktene har tidligere uttalt at de ikke har innvendinger til aktiviteten, forutsatt at turene gjennomføres i mars og at reindriften kontaktes i forkant. Søknaden for 2027 er ikke oversendt distriktene for uttalelse, men deres tidligere tilbakemeldinger er lagt til grunn og hensyntatt i tilrådningsen.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og

miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksisterende belastning?

Nasjonalparkstyret har innvilget tilsvarende søknader for årene 2019–2026. Turene ble imidlertid ikke gjennomført i perioden før 2022 av daværende Naturlige Helgeland AS.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert opp mot prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig, og bygger på tilgjengelige databaser som Naturbase, Artskart og Rovbase, samt forvaltningsplanen for området, som gir føringer for vurdering av ferdsel og belastning i verneområdet. På denne bakgrunn legges det til grunn at føre-var-prinsippet i § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

Den omsøkte ferdselen er av begrenset omfang og vurderes isolert sett ikke å medføre vesentlig økt belastning på området. Det er likevel lagt vekt på at tiltaket skjer i en sårbar periode for naturmangfoldet, og at en eventuell økning i tilsvarende aktivitet over tid kan bidra til økt samlet belastning, jf. § 10. I tråd med lovens § 11 forutsettes det at eventuelle kostnader knyttet til miljøforringelse bæres av tiltakshaver. Prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i § 12 anses i utgangspunktet å være ivaretatt gjennom rammene for tiltaket og føringene i forvaltningsplanen.

Etter en samlet vurdering anses det omsøkte tiltaket å være av begrenset omfang og innenfor rammen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Det legges vekt på at tilsvarende dispensasjoner er gitt tidligere, og at aktiviteten i praksis har vært moderat. Selv om tiltaket skjer i en sårbar periode for naturmangfold og reindrift, vurderes det ikke å medføre vesentlig økt belastning på området, forutsatt at det tas nødvendige hensyn til sårbare arter og reinbeiteinteresser. Vilkårene for å gi dispensasjon anses dermed å være oppfylt.

Vedlegg:

Søknad av 26. mai 2026 fra Lengetur v/Tor-Gunnar Skibakk – søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2027

LENGETUR

v/Tor-Gunnar Skibakk
Hagalykkja 52
2080 Eidsvoll

26. mai 2026

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

v/Nasjonalparkforvalter Tore Tødås
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2027

Viser til tidligere søknader og gjennomførte turer og søker med dette om å få gjennomføre organiserte skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2027.

Turene er tenkt gjennomført med lokalkjente og svært erfarne guider fra LENGETUR og med påmelding av individuelle gjester. Vi er av den grunn avhengig av forutsigbarhet, da turer markedsføres og selges inn i god tid før turen går. Tidligere daglig leder i Naturlige Helgeland/Hi North, Merethe Kvandal, vil også i år bli forespurt om å være lokal kontaktperson for oss.

Beskrivelse/Tidspunkt

Vi søker om å få gjennomføre inntil to, - 2 -, skiturer i mars 2027, fortrinnsvis i uke 10 og 11. Turene vi planlegger er tenkt gjennomført med 4 overnattinger i telt og totalt 5 dager ute i terrenget. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 turledere pr tur (antatt 7-9 telt). Vi blir jevnlig kontaktet av Høyskoler med guide-utdanning ift praksisplasser for deres studenter. Vi ønsker derfor å ha muligheten til å ha med oss inntil to studenter i tillegg til ordinære deltakere og våre egne turledere. Det vil da totalt si maksimalt 16 personer. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Rute

Vi ønsker primært å gå følgende rute: Tomasvatn, Jengelen, Gaukarvatnet, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes (Bilde 1). Planlagte leirplasser er ved Orrekvatnet, Kjukkelelva, Storskavlbecken/Sims kardelva og Vestre Tiplingen. Sted for leirplasser langs denne ruta kan komme til å avvike noe fra beskrevet grunnet vær, føreforhold og/eller deltagerens fysiske form.

Ved spesielle forhold som nå i 2026 (stor skredfare ved Orrekvatnet) ønsker vi å ha som alternativ å kunne snu ruta og gå turen fra Sjåneset til Tomasvatnet.

Dersom det ikke er brøytet vintervei fra Kroken til Sjåneset/Harvassdalen vil inntegnet rute til Øyum være vår foretrukne (Bilde 3).

Med de forholdene som kan råde i Børgefjell vinterstid eller om noe skulle tilstøte turdeltakere, ønsker vi av sikkerhetsmessige grunner å ha alternative ruter inne i nasjonalparken. Dette gjelder da følgende traséer:

- Bilde 2: Storelva-Dorrek-Jengelhytta (Ved skredfare langs Orrekvatnet, eller dårlige isforhold).
- Bilde 3: Ut Måsskardet eller til Øyum i Susendalen
- Bilde 4: Austre Tiplingvatnet-reingjerdet-Sjåneset (ved usikre isforhold på Tiplingelva)
- Retur etter samme rute som vi har gått.

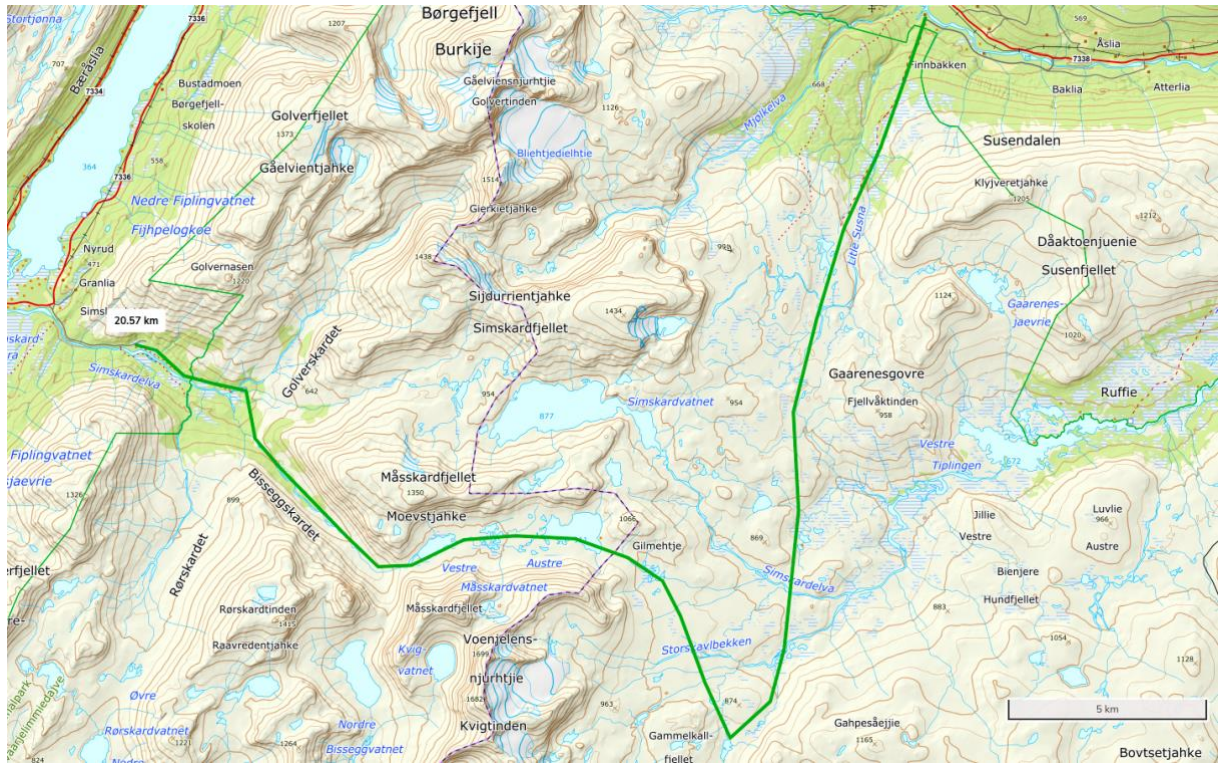
Vi er fleksible i forhold til rutevalgene. Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang eller underveis på turen. Vi har forståelse for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioden. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriften. Vi har alltid med satellittkommunikasjon, slik at vi kan nås underveis på turen for å sikre at vi ikke går inn i et område som vil forstyrre reinen. Vi har som tidligere nevnt med oss Merethe Kvandal som lokal kontaktperson. Vi vil som tidligere år oversende link til å følge oss på sporing mens turen pågår.

Vi i LENGETUR er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt. Vi har med biotoalett på våre turer, slik at det heller ikke vil være noen etterlatenskaper av denne art etter oss.

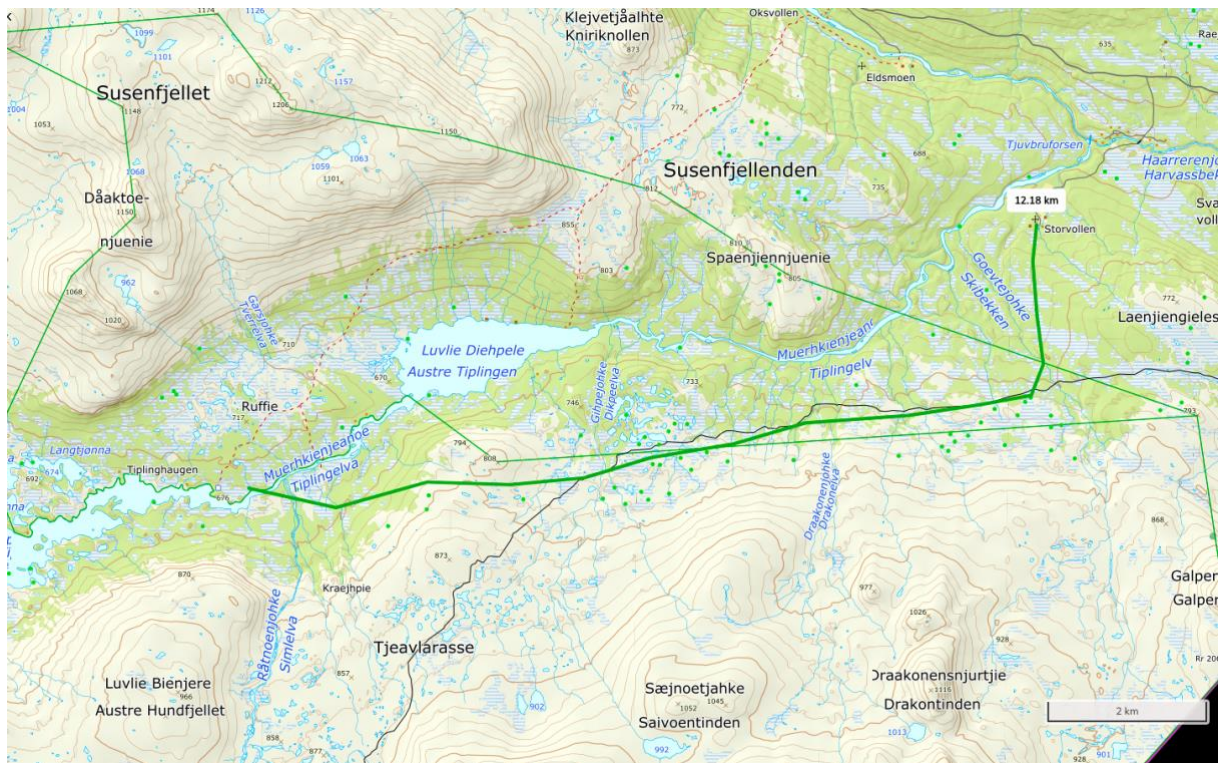
Vi er gjerne tilgjengelig for mer informasjon. Vi håper på en rask og positiv behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen
Tor-Gunnar Skibakk

LENGETUR
Tlf. 92 04 58 95
tor-gunnar@lengetur.no

BILDE 3

BILDE 4